

تأثیر عملیات حرارتی پرسازی بر مقاومت به سایش آلیاژهای Al-Si و بررسی تغییرات الگوهای پراش اشعه ایکس

مرتضی زندرحیمی^۱ و علی رضوانی فر^۲

۱- دانشیار، دانشگاه شهید باهنر کرمان

۲- کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان

Rezvanifar.ali@gmail.com

چکیده

در تحقیق حال حاضر، برای بهینه‌سازی خواص سایشی آلیاژهای Al-Si از عملیات حرارتی پرسازی استفاده گردید. برای رسیدن به این هدف، منیزیم در هنگام ریخته گری به آلیاژ مربوطه افزوده شد و بعد از همگن‌سازی، عملیات حرارتی رسوب سختی در آلیاژ Al-4Si-1Mg انجام گرفت، نمونه‌های مورد نظر بعد از عملیات محلول‌سازی در دمای ۵۴۰°C تحت عملیات پرسختی در دماهای ۱۸۰-۲۴۰°C و زمان ۱-۸ ساعت قرار گرفتند. نمونه‌ها در دو حالت ریختنگی (as cast) و عملیات حرارتی شده مورد تست سایش قرار گرفتند. تست سایش از نوع پین و دیسک می‌باشد و بار اعمالی در محدوده N=۳۰-۵ انتخاب شد. از سطح سایش تصاویر میکروسکوپ الکترونی رویشی به عمل آمد و مشاهده گردید که نمونه‌های رسوب سخت شده نرخ سایش پایین‌تری نسبت به نمونه‌ها بدون عملیات حرارتی دارند و تغییرات قابل ملاحظه‌ای در مکانیزم‌های سایش ایجاد شده‌است که دلیل آن ازین رفتن ساختارهای بین دندریتی و تشکیل رسویات پایدار و نیمه پایدار در حالت عملیات حرارتی می‌باشد که در نتیجه آن سختی و استحکام به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد. بهترین خواص سایشی در دمای پرسختی ۲۱۰°C و زمان ۸ ساعت به دست آمد. همچنین، پیک‌های پراش اشعه ایکس در اثر تغییر فرم پلاستیک و افزایش نابجایی‌ها در سطوح زیرین سایش پهن تر شدند.

واژه‌های کلیدی:

پرسختی، سایش، آلیاژ ریختنگی آلومینیوم، اشعه ایکس.

سال‌های اخیر مورد توجه فراوان قرار گرفته است از آن جمله قطعاتی نظیر سرسیلندر، پیستون، چرخ‌ها را می‌توان نام برد. گسترش این آلیاژها در صنایع، نیازمند بهبود کیفیت صنعت ریخته گری و عملیات بعد از آن شده است [۱-۲]. تلاش‌های فراوانی انجام شده تا خواص مکانیکی و سایشی بهینه آلیاژ را از طریق

۱- مقدمه

آلیاژهای آلومینیوم به دلیل قابلیت ریخته گری عالی، مقاومت خوردگی خوب و نسبت استحکام به وزن بالا کاربرد گسترده‌ای در صنعت پیدا کرده‌اند [۱ و ۲]. استفاده از آلیاژهای آلومینیوم سیلیسیم به عنوان کاربرد گسترده در صنایع اتومبیل‌سازی در

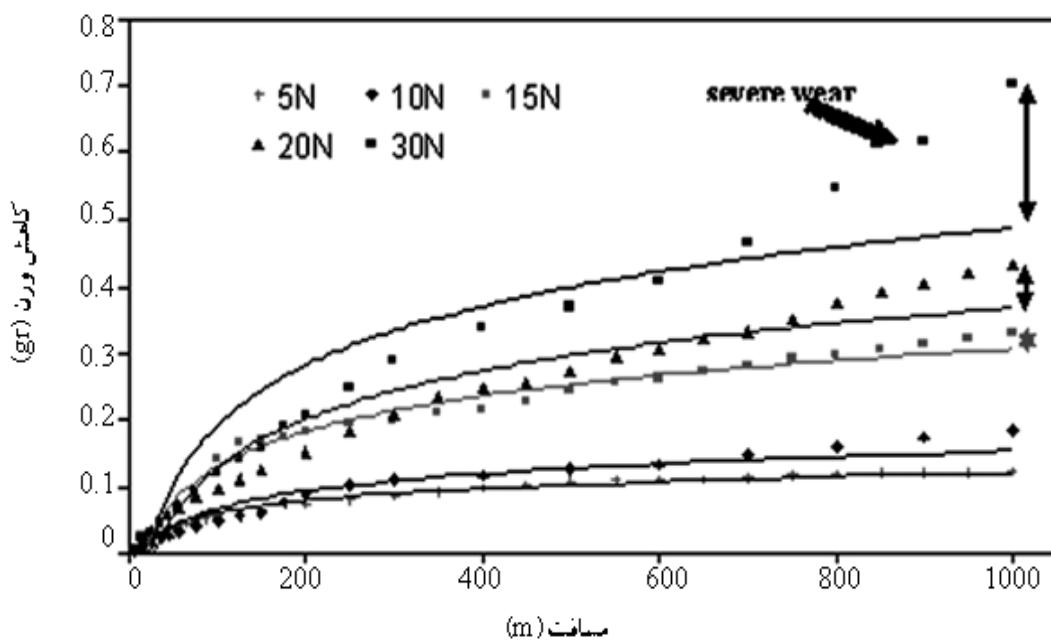
کاهش می‌یابد، ثابت سایش برای آلیاژهای ریختگی به مقدار قابل ملاحظه‌ای بالاتر از آلیاژهای عملیات حرارتی شده است. Haque و Sharif [11] دریافتند عملیات حرارتی کامل تاثیر بسزایی در رفتار سایشی آلیاژهای پیستون Al-Si دارد. Song و همکاران اثر پیرسازی حرارتی را بر رفتار سایشی آلیاژ Al/SiC 2014 و کامپوزیت Al/SiC 6061 بررسی کرده و دریافتند که با افزایش دمای پیرسازی از 200°C - 50°C سختی و مقاومت سایشی بهبود می‌یابد و با افزایش بیشتر در دمای پیرسازی مقاومت سایشی بهطور معکوس کاهش می‌یابد [12]. بهطور کلی افزایش قابل توجه در استحکام این آلیاژها در طی فرایند پیرسختی اتفاق می‌افتد. در طی این فرآیند میزان فوق اشباع بودن به مرور کاهش یافته و با افزایش دانسیته رسوبات کوهیرنت و نیمه کوهیرنت بسیار زیز، استحکام افزایش می‌یابد. در این تحقیق، مقدار سیلیسیم نسبت به آلیاژ A356 کاهش داده شد، زیرا در مقادیر کمتر سیلیسیم، سختی و استحکام با عملیات پیرسازی افزایش بیشتری نسبت به حالت ریختگی می‌یابد و مقاومت به سایش تابعی از سختی می‌باشد، همچنین برای افزایش دانسیته رسوبات مقدار منیزیم به حدود ۱/۲٪ رسانیده شد. رفتار سایشی این آلیاژ در شرایط ریختگی و پیرسازی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج با میکروسکوپ الکترونی روبشی و پراش اشعه ایکس تائید گردید.

۲- روش تحقیق

آلیاژ موردنظر با ترکیب نشان داده شده در جدول (۱) در کوره مقاومتی ذوب گردید. برای رسیدن به این منظور آلومینیم خالص به همراه آمیزان Al-Si و Al-Mg در داخل بوته گرافیتی تحت عملیات ذوب قرار گرفتند، ریخته گری در قالب با ماسه سیلیسی انجام شد. اندازه قطعات ریخته شده $20 \times 8 \times 1\text{cm}^3$ انتخاب گردید.

کنترل فرایند ریخته گری و عملیات حرارتی به دست آورند [4]. Chuenge و Lingaurd [5] نشان دادند مقدار بار انتقالی و مقاومت سایشی با حضور عناصر آلیاژی از قبیل مس، نیکل و منیزیم افزایش می‌یابد. رسوب سختی یکی از مهمترین روش‌های سخت کردن برای آلیاژهای آلومینیم می‌باشد، در این عملیات فاز ثانویه در داخل زمینه رسوب کرده و باعث افزایش سختی و استحکام می‌شود. Shah و همکاران [6] با تحقیق بر روی آلیاژهای Mg-0.3% Si-(4,12-20%)Al با تقویت در هر سه آلیاژ، عملیات حرارتی باعث بهبود مقاومت سایشی می‌شود، ساختارهای دندریتی به دلیل این عملیات تخریب می‌شوند. همچنین افزایش در دمای پیرسازی از 150°C - 230°C همراه با کاهش قابل ملاحظه‌ای در نرخ سایش می‌باشد.

Bauri و Surappa [7] با تحقیق بر روی آلیاژ Al8090 تقویت شده با ذرات SiCp اثبات کردند که در آلیاژهای تقویت نشده، مقاومت سایشی به دلیل پیرسازی در تمام تیروهای اعمالی افزایش می‌یابد اما در مورد کامپوزیت‌ها فقط تا N₂₀ این شرایط صادق است و در بالاتر از آن مقاومت سایشی کامپوزیت‌ها در شرایط پیک سختی نسبت به بدون عملیات حرارتی پایین‌تر است و کاهش وزن بیشتر در آنها به تغییر فرم‌های شدیدتر در شرایط پیرسختی نسبت داده می‌شود. Dwivedi [8] رفتار سایشی آلیاژهای Al-17Si-0/8Ni-0/6Mg و Al-17Si مطالعه کرد و مشاهده کرد که حضور عناصر آلیاژی باعث کاهش ضربی اصطکاک و در نتیجه افزایش مقاومت به سایش می‌گردد. Ott و همکاران [9] تاثیر عملیات حرارتی را بر عملکرد تریپولوژی آلیاژهای A390 پوشش داده شده با عملیات جوش‌کاری و مقایسه آن با حالت بدون پوشش مطالعه کردند و دریافتند که بهبود قابل ملاحظه‌ای در مقاومت به سایش هر دو نوع آلیاژ بعد از عملیات حرارتی پیرسازی به وجود می‌آید. Sawla و Das [10] مشاهده کردند که ثابت سایش آلیاژهای یوتکتیک LM13 با اضافه شدن بار تماشی

شکل(1): تغییرات کاهش وزن بر حسب مسافت اعمالی برای نمونه‌های ریختگی (as cast).

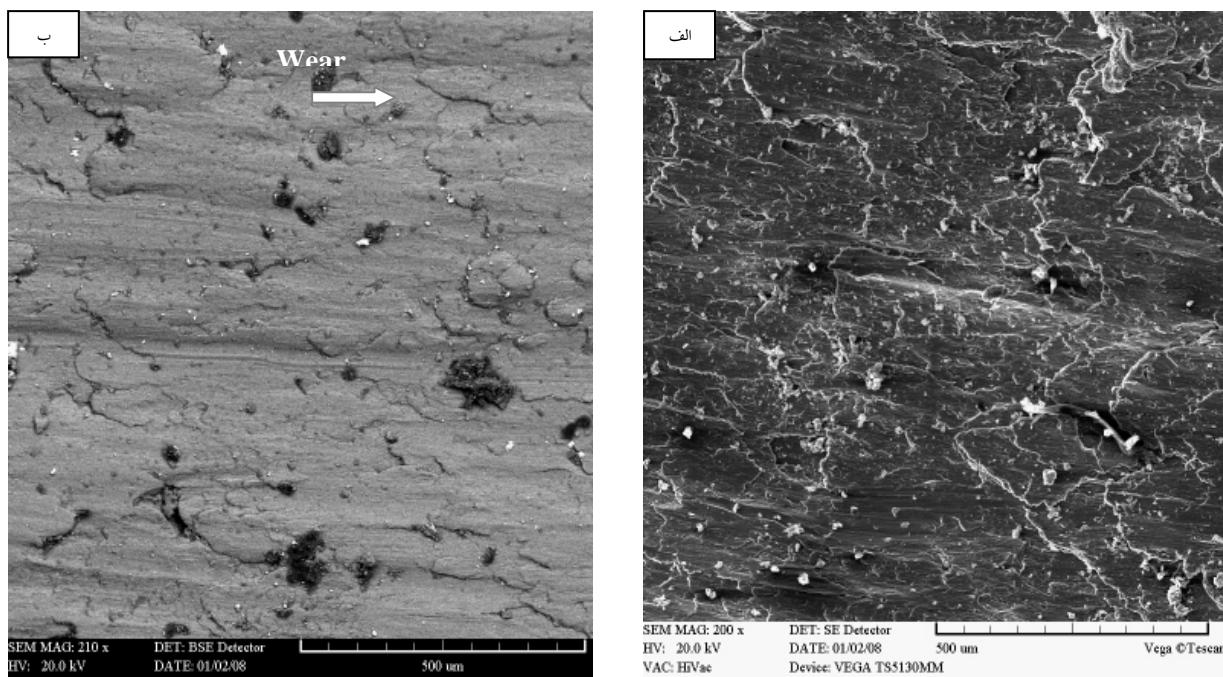
با انجام عملیات حرارتی مشاهده شد که دمای 210°C بهترین خواص مکانیکی را در این آلیاژ می‌دهد، به همین علت، عملیات پرسازی برای نمونه‌های سایش فقط در این دما و برای زمان ۱-۸ ساعت انجام شد، تعدادی از نمونه‌ها نیز در حالت ریختگی مورد بررسی قرار گرفتند. تست سایش از نوع پین بروی دیسک انجام گردید، پین از فولاد ابزار با سختی (60HRC) تهیه شد، دیسک مربوطه از آلیاژ مورد نظر با اندازه $8 \times 8 \times 1 \text{ cm}^3$ جدا گشت.

بار اعمالی برای نمونه‌های ریختگی $5-30\text{N}$ و برای نمونه‌های پرسازی 30N انتخاب شد. مسافت اعمالی برای هر تست 1000m در نظر گرفته شد. قبل از انجام تست، نمونه‌ها در دستگاه التراسونیک به مدت ۲۰ دقیقه در درون استون غوطه‌ور شدند تا ناخالصی‌ها و اکسیدها سطحی تا حد امکان از بین بروند. بعد از خشک شدن کامل، نمونه‌ها با ترازویی با دقت 1 mg وزن شدند.

برای همگن نمودن ساختار ریخته گری، نمونه‌ها در دمای 500°C به مدت ۱ ساعت حرارت داده شدند تا بازوهای بین دندریتی از بین رفته و ساختاری کاملاً همگن ایجاد شود.

برای مطالعه تاثیر فرآیند رسوب سختی بر روی آلیاژ مورد نظر نمونه‌هایی با ابعاد $1 \times 1 \times 1 \text{ cm}^3$ از قطعات ریخته گری جهت انجام عملیات پرسختی تهیه شد. نمونه‌ها در کوره عملیات حرارتی تا دمای 540°C حرارت داده شده و به مدت ۲ ساعت در این دما نگاه داشته شدند. سپس سریعاً در آب با دمای محیط سرد شدند تا محلول جامد فوق اشباعی ایجاد گردد. برای جلوگیری از پرسختی طبیعی، نمونه‌ها بدون تاخیر در محیط آزاد، مورد پرسازی مصنوعی قرار گرفتند.

بدین منظور نمونه‌ها در دماهای 150°C ، 180°C ، 210°C و 240°C برای زمان‌های متفاوت (۱۵ دقیقه تا ۲۴ ساعت) در کوره تحت عملیات پرسختی قرار گرفتند. از تمام نمونه‌ها تست سختی به عمل آمد.

شکل (۲): تصاویر میکروسکوپی از سطح سایش برای نمونه‌های بدون عملیات حرارتی (الف) بار N ۱۰ و مسافت ۵۰۰ m (ب) بار N ۱۰ و مسافت ۱۰۰۰ m

شکل (۲) سطح سایش برای نمونه‌های بدون عملیات حرارتی برای بار N ۱۰ و مسافت‌های ۵۰۰ و ۱۰۰۰ متر را نشان می‌دهد، مشاهده می‌شود که با افزایش مسافت تغییرات قابل ملاحظه‌ای در مکانیزم سایش ایجاد نشده است. اما با افزایش بار اعمالی تا N ۳۰ تغییرات چشمگیر است. شکل (۳-الف و ب)

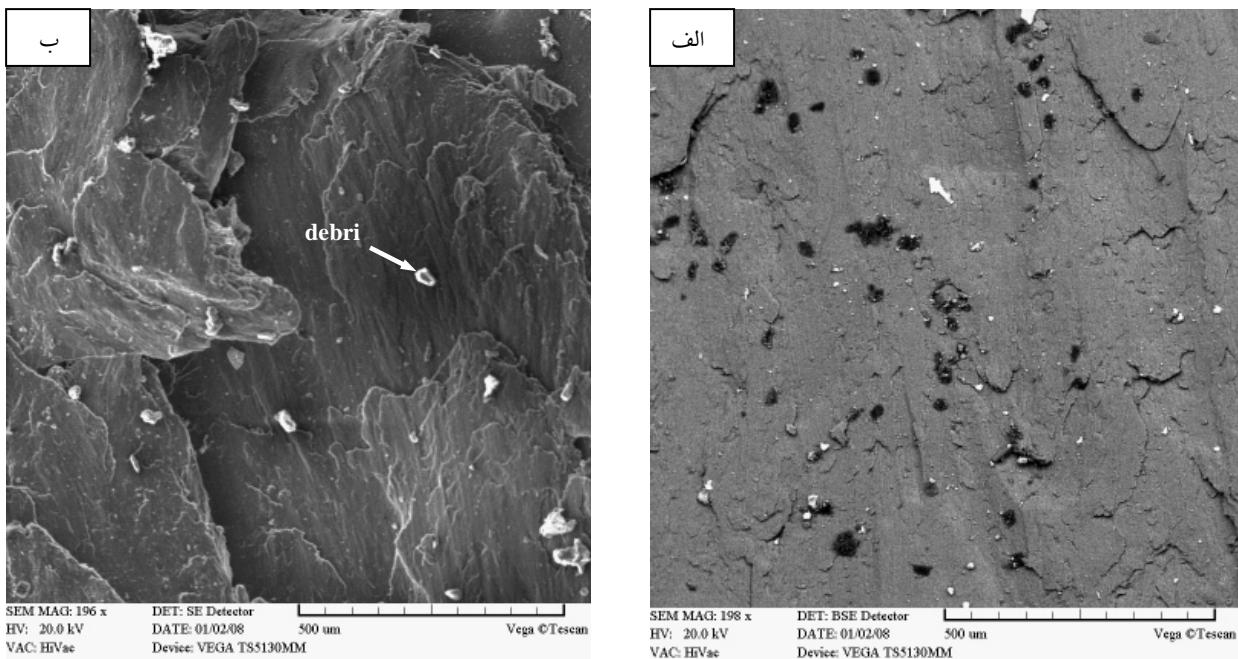
شکل (۴) نمودار مقایسه کاهش وزن نهایی بین نمونه‌های پیرسازی شده و نمونه بدون پیرسازی در بار N ۳۰ را نشان می‌دهد. می‌توان مشاهده نمود که اختلاف قابل ملاحظه‌ای در مقدار کاهش وزن ناشی از سایش بین نمونه‌های عملیات حرارتی شده با نمونه‌های ریختگی وجود دارد. به طور کلی رسوب سختی در آلیاژهای با مقدار کم سیلیسیم، بهبود قابل ملاحظه‌ای را در مقاومت سایشی (نسبت به حالت ریختگی) موجب می‌شود.

شکل (۵) مقدار کاهش وزن بر حسب مسافت را برای نمونه‌هایی که در دمای ۲۱۰°C و به مدت ۱-۸ hr تحت عملیات پیرسازی قرار گرفته‌اند نشان می‌دهد.

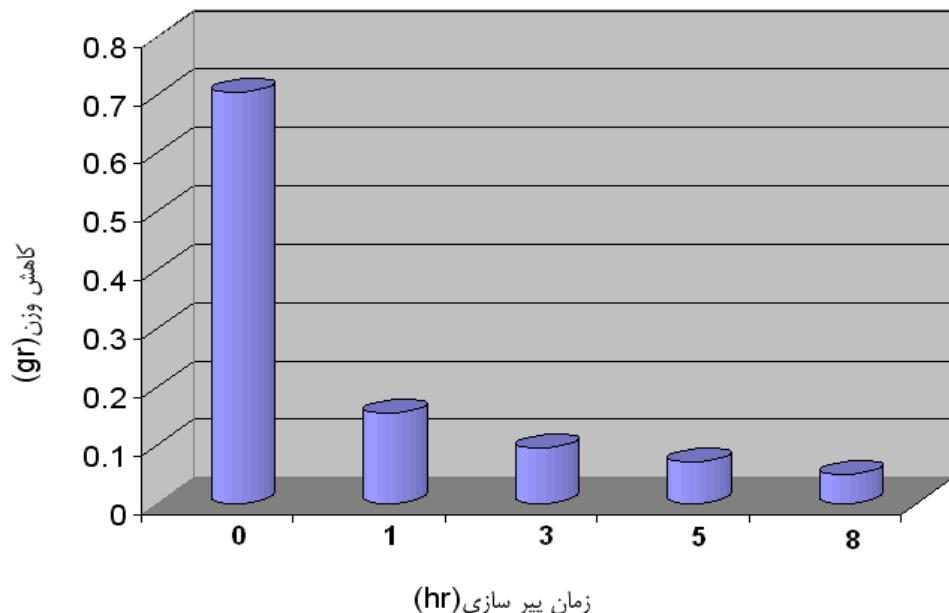
بعد از هر ۵۰ m، نمونه‌ها از دستگاه خارج شده و کاهش وزن آنها محاسبه گردید. از سطح سایش نمونه‌ها توسط میکروسکوپ الکترونی روبشی (SEM) تصاویری تهیه شد. الگوی پراش از سطح نمونه‌ها قبل و بعد از سایش به وسیله دستگاه XRD مدل فیلیپس با تابش CuK_α ، دیفرانسیل کوتومتر pw1710 طول موج $\lambda = 0.154178 \text{ \AA}$ ، گام ($^1\text{Step Size} = 0.02^\circ$) و زاویه $35-140^\circ$ در دمای اتاق بدست آمد.

۳- نتایج و بحث

شکل (۱) مقدار کاهش وزن بر حسب مسافت طی شده برای نمونه‌های ریختگی را نشان می‌دهد، مقدار بار اعمالی بین N-۳۰ و ۵ می‌باشد. مشاهده می‌شود با افزایش بار اعمالی مقدار کاهش وزن افزایش یافته است، در بارهای اعمالی کم با زیاد شدن مسافت، حالت پایا^۲ ایجاد می‌گردد در حالی که با افزایش بار اعمالی این روند کاهش می‌یابد.

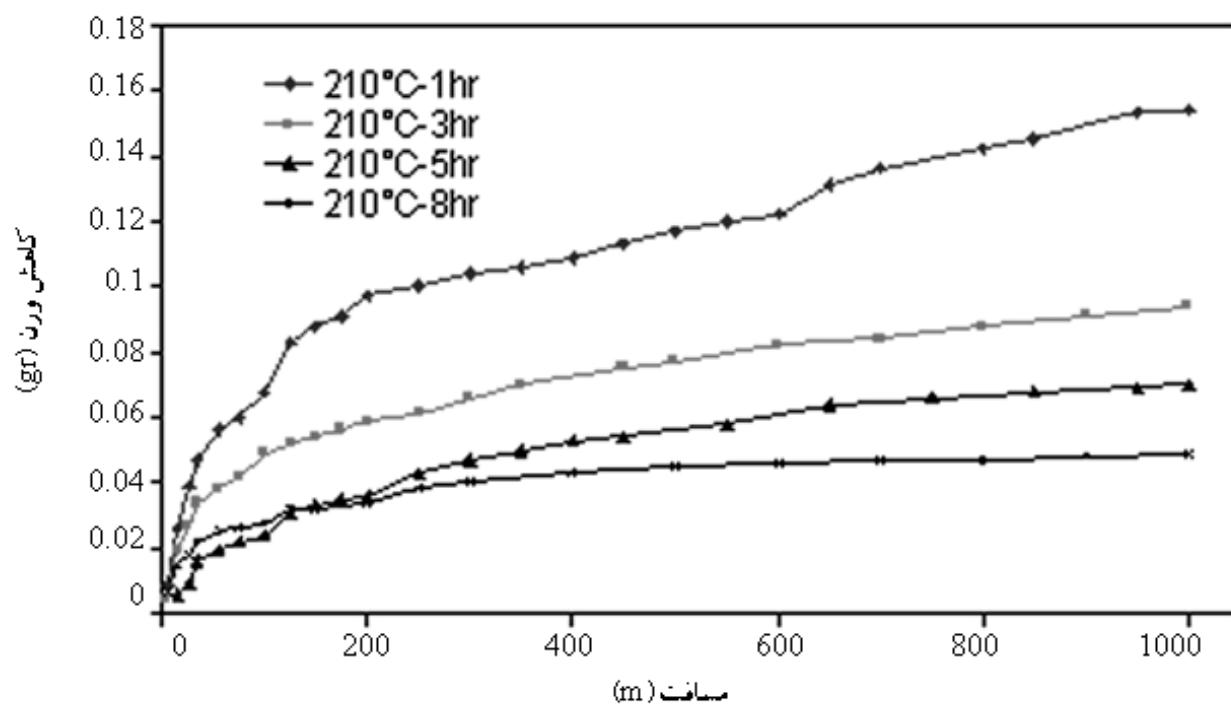
شکل (۳): تصاویر میکروسکوپی از سطح سایش نمونه‌های بدون عملیات حرارتی (الف) بار N ۳۰ و مسافت m ۵۰۰ (ب) بار N ۳۰ و مسافت m ۱۰۰۰

شکل (۴): کاهش وزن نهایی بر حسب مسافت برای نمونه‌های ریختگی و پرسازی شده در بار N ۲۰

الگوی پراش اشعه ایکس نمونه‌ها را قبل و بعد از عملیات حرارتی و سایش نشان می‌دهد. همان‌طور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود با افزایش بار اعمالی میزان سایش افزایش

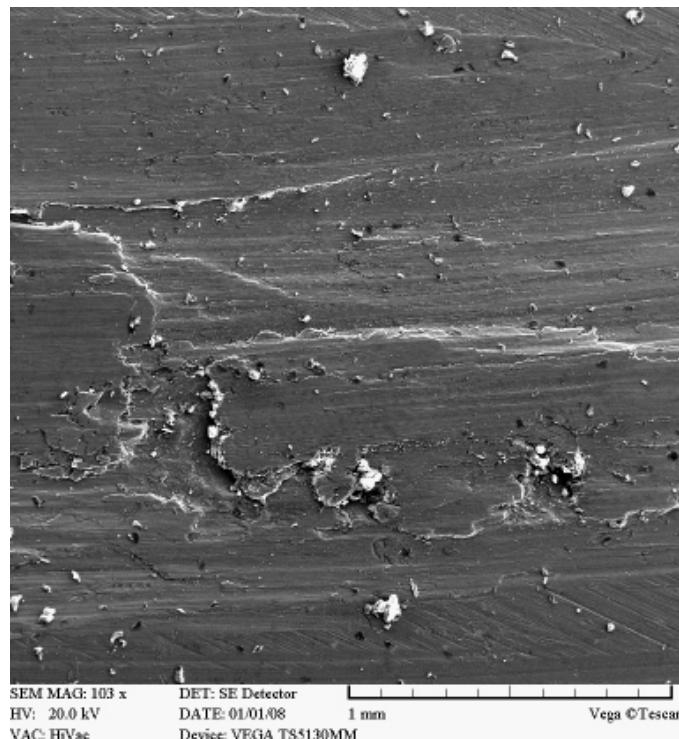
شکل (۶) تصویر میکروسکوپ الکترونی روبشی از سطح سایش برای نمونه‌ای که در دمای ۲۱۰°C به مدت ۸ ساعت تحت عملیات پرسازی قرار گرفته است نشان می‌دهد. شکل (۷)

شکل (۵): کاهش وزن بر حسب مسافت برای عملیات حرارتی در دمای 210°C و بار N_{30} .

سطحی باشد. این مورد از مقایسه سطح سایش (الف-۲) و (ب-۲) قابل مشاهده است که تصویر سطح سایش را بعد از 500 و 1000m نشان می‌دهد. با افزایش بار اعمالی، سطح تماس واقعی بین دو ماده افزایش یافته و به مقدار واقعی^۴ آن نزدیک می‌شود[۱۳]، و نیروی اصطکاکی بیشتر می‌گردد. در نتیجه مقدار مسافت انتقالی (مسافتی که در آن تغییر مکانیزم شروع می‌شود) کاهش می‌باشد و شروع تورقی شدن و ایجاد سایش شدید، تسریع می‌شود. به طوری که در N_{30} حالت پایا وجود نداشته و سایش شدیدی قابل انتظار است که در شکل (۳) به طور واضح نمایان است، در شکل (۳-الف) خراشیدگی در سطح و کمی لایه لایه شدن مشاهده می‌شود در حالی که در شکل (۳-ب) نیروی اعمالی زیاد موجب لایه لایه شدن شدید و کنده شدن قسمت‌هایی از سطح شده و افزایش قابل ملاحظه‌ای در نرخ سایش را باعث می‌گردد.

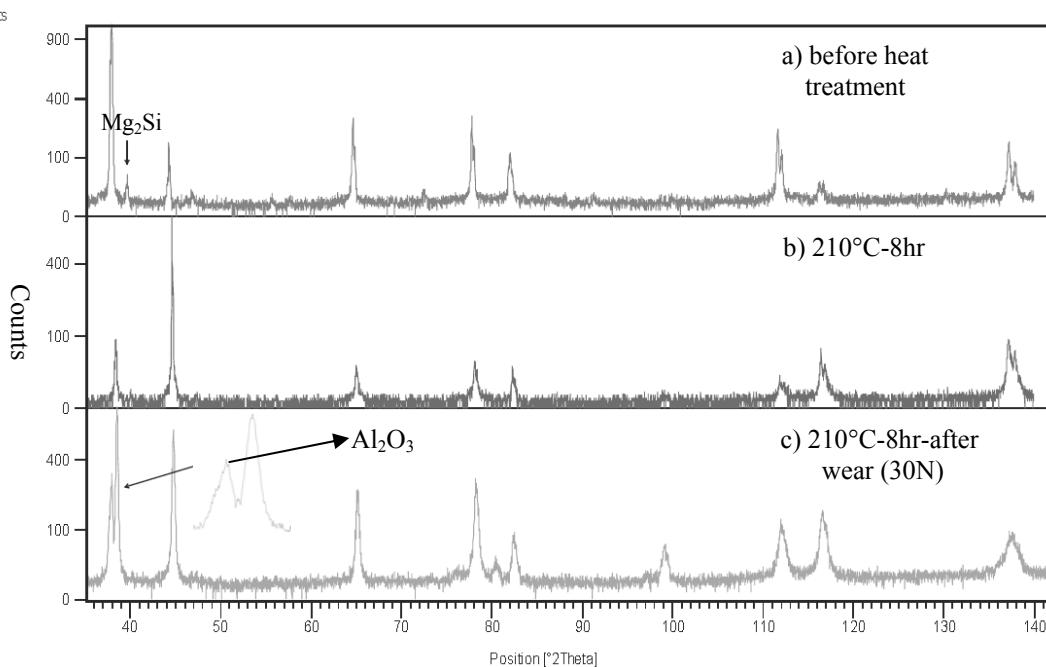
می‌یابد در تمامی بارها نرخ سایش در ابتدا سریعاً افزایش یافته اما بعد از طی مسافت مشخصی تقریباً تغییر محسوسی در آن مشاهده نمی‌شود و مقدار ثابتی را طی می‌کند که دلیل آن وجود لایه‌های اکسیدی بر روی سطح سایش و انتقال ماده از زمینه آلومینیوم بر روی پین فولادی باشد که باعث کاهش تماس‌های فلزی مستقیم و کم شدن نرخ سایش می‌گردد. این موضوع از شکل (۲-الف) نیز قابل مشاهده می‌باشد، لایه‌های سفید بر روی سطح نشانه اکسید شدن آن می‌باشد و ایجاد سایش خراشان می‌باشد که به صورت ریز برش^۳ قابل رویت است و مقدار کمی، ورقه ورقه شدن دیده می‌شود. از شکل (۱) همچنین مشاهده می‌گردد که در حالت N_{5} تا مسافت 1000m اختلافی بین مقدار تجربی کاهش وزن با نمودار لگاریتمی آن وجود ندارد اما با افزایش بار اعمالی به N_{10} ، از مسافت 600m به بعد نرخ سایش شروع به افزایش می‌کند که دلیل آن آغاز مکانیزم تورقی و کنده شدن لایه‌های

شکل (۶): سطح سایش آلیاژ پیرسازی شده در دمای 210°C و زمان ۸ hr بار N_{۲۰}

ضعیف عمل نکرده، حتی موجب استحکام زمینه نیز می‌گردد. حال هرچه توزیع بهتری از ذرات رسوب و یوتکنیک‌های کروی در زمینه آلومینیم ایجاد گردد مقاومت به سایش این آلیاژ افزایش پیدا می‌کند، در نتیجه جوانهزنی و پیشرفت ترک‌ها به تاخیر خواهد افتاد. همان‌طور که در شکل (۵) مشاهده می‌گردد در دمای پیرسازی 210°C با افزایش زمان، مقدار مقاومت به سایش افزایش خواهد یافت به طوری که بعد از گذشت ۸ ساعت به شرایط حداکثر سختی^۵ و استحکام خواهیم رسید که حداقل نرخ سایش در آن مشاهده می‌گردد. در واقع با انجام عملیات پیرسازی از میزان فوق اشباع شدن زمینه کاسته شده و رسوبات ریز در آن تشکیل خواهد شد و افزایش سختی و استحکام را سبب می‌شود با افزایش بیشتر در زمان پیرسازی و درشت شدن رسوبات، کاهش مقاومت به سایش را شاهد خواهیم بود.

در شکل (۴) تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین مقدار کاهش وزن در نمونه‌های بدون عملیات حرارتی و نمونه‌های پیرسازی شده مشاهده می‌شود. به طور کلی جوانهزنی ترک‌ها در آلیاژ Si بیشتر در فصل مشترک این دو اتفاق می‌افتد چون فصل مشترک آنها به عنوان مناطق تمرکز تنش عمل می‌کند. علاوه بر این تیغه‌های سوزنی شکل سیلیسیم و یوتکنیک، مسیر آسانی برای پیشروی ترک‌ها در مقایسه با یوتکنیک کروی شده در شرایط عملیات حرارتی فراهم می‌کند [۸ و ۱۴]. بنابراین در مواد Si و Al ریختگی به دلیل اختلاف در ضربی انبساط حرارتی بین فصل مشترک‌ها به عنوان نقاط ضعیف عمل می‌کنند. بعد از انجام عملیات محلول‌سازی دانسیته نابجایی‌ها در فصل مشترک‌ها افزایش یافته و با انجام عملیات پیرسازی جوانهزنی رسوبات در این مناطق بیشتر می‌شود [۱۴] و علاوه بر اینکه به عنوان نقاط

شکل (۷): الگوی پراش اشعه ایکس (الف) ریختگی (ب) بعد از عملیات حرارتی (ج) عملیات حرارتی و سایش

جدول (۱): ترکیب شیمیایی آلیاژهای ریخته گری شده

Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Ni	Ti	Al
.۱۰ ۴/	۲۶۳ ۰/	.۰۱ ۰/	.۰۶ ۰/	.۲ ۱	.۰۲۸ ۰/	.۰۶ ۰/	باقیماند ۵

الگوی پراش اشعه X بعد از سایش در شکل (۷-۳) نشان داده شده است اکسیداسیون قابل ملاحظه ای را در سطح نشان می دهد. علاوه بر این تغییر فرم پلاستیک و افزایش دانسیته نابجایی ها در سطوح زیرین^۷ سطح ساییده شده موجب افزایش پهن شدگی^۸ پیک های پراش اشعه ایکس شده است.

۴- نتیجه گیری

- با افزایش بار اعمالی در شرایط ریختگی، کاهش وزن با سرعت بیشتری افزایش خواهد یافت زیرا تغییر مکانیزم به حالت تورقی تسریع می شود.
- در آلیاژ ریختگی فصل مشترک ها به عنوان نقاط ضعیف عمل می کنند و باعث کاهش مقاومت به سایش می گردند، به دلیل اختلاف در ضریب انبساط حرارتی عناصر Al و Si در این آلیاژ،

در شکل (۶) تصویر سطح سایش این آلیاژ را در زمان ۸ ساعت پیرسازی نشان می دهد، مشاهده می گردد که با کاهش نرخ سایش به دلیل شرایط بهینه پیرسازی، مکانیزم سایش غالباً خراشان و به صورت ریز شخم زدن^۹ و ریز برش بوده و مواد جدا شده در اطراف سطح تجمع کرده و به صورت ذرات ریز کنده می شوند. الگوی پراش اشعه ایکس از نمونه ها در حالت قبل و بعد از عملیات حرارتی و همچنین بعد از انجام تست سایش در شکل (۷) نشان می دهد که با انجام محلول سازی، رسوبات تعادلی Mg₂Si به طور کامل حل شده و در طی عملیات پیرسازی رسوبات نیمه پایداری تشکیل می شوند. دلیل افزایش سختی و مقاومت به سایش نیز همین رسوبات کوهیرنت و نیمه کوهیرنت می باشد. شایان ذکر است که این رسوبات در الگوی پراش اشعه ایکس تشخیص داده نشدند.

- [5] S. Lingaurd, K.H. Fu, K.H. Chueng, Wear 96 (1984) 75–84.
- [6] Shah K.B, Sandeep Kumar, D.K. Dwivedi. Aging temperature and abrasive wear behaviour of cast Al-(4%, 12%,20%)Si-0.3% Mg alloys. Materials and Design 28 (2007) 968–1974.
- [7] Ranjit Bauri , M.K. Surappa, Sliding wear behavior of Al-Li-SiCp composites Wear (2008).
- [8] Dwivedi DK, Sharma A, Rajan TV. Methods to improve the structure and properties of cast Al-Si alloys. Ind Foundry J 2000;46(12):31–9.
- [9] Ott RD, Blue CA, Santella ML, Balu PJ. The influence of a heat treatment on the tribological performance of a high wear resistant high Si Al-Si alloy weld overlay and bulk 390 Al alloys, and bulk 319 Al alloys. Wear 2001; 251(1–12):868–74.
- [10] S. Sawla, S. Das, Wear 257 (5–6) (2004) 555–561.
- [11] M.M. Haque, A. Sharif, J. Mater. Process. Technol. 118 (1–3) (2001) 69–73.
- [12] Song WQ, Krauklis P, Mouritz AP, Bandyopadhyay S. The effect of thermal ageing on the abrasive wear behaviour of age-hardening 2014 Al/SiC and 6061 Al/SiC composites. Wear 1995; 185 (1–2):125–30.
- [13] K. G. Basavakumar & P. G. Mukunda Influence of melt treatments on sliding wear behavior of Al-7Si and Al-7Si-2.5Cu cast alloys, J Mater Sci (2007) 42:7882–7893.
- [14] Sug Won Kim, Ui Jong Lee, Heat treatment and wear characteristics of Al/SiCp composites fabricated by duplex process, Composites: Part B 34 (2003) 737–745.

پس از انجام عملیات محلول‌سازی، دانسیته نابجایی‌ها در فصل مشترک آنها افزایش یافته و با انجام عملیات پرسازی جوانهزنی رسوبات در این مناطق بیشتر می‌شود. در نتیجه استحکام زمینه افزایش قابل ملاحظه‌ای خواهد داشت.

۳- آلیاژهای با مقدار کم سیلیسیم کاربرد زیادی در تریبولوژی دارند زیرا رسوب سختی در آنها بهبود قابل ملاحظه‌ای را در مقاومت سایشی (نسبت به حالت ریختگی) نشان می‌دهد. حداکثر مقاومت به سایش در این آلیاژ در دمای ۲۱۰°C و زمان ۸ ساعت به دست می‌آید.

۴- با افزایش زمان پرسازی در دمای ۲۱۰°C نرخ سایش تمایل بیشتری برای رسیدن به شرایط پایا خواهد داشت بطوریکه در زمان ۸ ساعت بعد از ۵۰۰ m دیگر تغییر قابل ملاحظه‌ای در کاهش وزن مشاهده نمی‌گردد.

۵- با انجام عملیات پرسازی، رسوبات پایدار Mg₂Si به طور کامل در زمینه حل شده و نیرو محرکه کافی برای تشکیل رسوبات نیمه پایدار فراهم می‌شود، همچنین افزایش پهنه‌ای پیک‌های پراش آلمینیم نتیجه‌ای از تغییر فرم پلاستیک و افزایش دانسیته نابجایی‌ها در حین سایش می‌باشد.

۶- پی‌نوشت

- 1-Step Site
- 2- Steady state
- 3- Micro cutting
- 4- Nominal area
- 5- Peak age
- 6- Micro ploughing
- 7- Sub surface
- 8- Broadening

۵- مراجع

- [1] K.T. Kashyap, S. Murali, K.S. Raman, K.S.S. Murthy, Mater. Sci. Technology. 1993 189–203.
- [2] ASM Hand book, Selection and Properties of Non-Ferrous Materials, vol. 2, ASM International, Metal Park, Ohio, 1989, pp. 1223–1240.
- [3] Kashyap KT, Murali S, Raman KS, Murthy KSS. Casting and heat treatment variables of Al-7Si-Mg alloys. Mater Sci Technol 1993; 9:189–203.
- [4] Prasad BK. Structure and property related changes in a hypoeutectic Al-Si alloys induced by solutionizing. Mater Trans JIM 1994; 34(12):873–8.

